

భారతదేశ సర్వోన్నత న్యాయస్థానము

సివిల్ అప్పిలేట్ అధికార పరిధి
సివిల్ అప్పీల్ నెం. 1720/2023
(@ ఎస్ఎల్పి (సి) నెం. 15232 / 2020)

విశాలాక్షి అమ్మ

...అప్పలెంట్(లు)

వర్యెస్

కేరళరాష్ట్రం మరియు

ఇతరులు

...ప్రతివాది(లు)

తీర్పు

ఎం ఆర్ షా, న్యాయమూర్తి.

1. కేరళ హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ , ఎర్నాకులం , రిట్ అప్పీల్ నెం. 109/2020 లో తేదీ 29.05.2020 నాటి ఇక్కడ కేరళ రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు - ప్రతివాదులు (లు) దాఖలు చేసిన అప్పీల్ మరియు రిట్ పిటిషన్ నం. 4772/2019 లో సింగిల్ జడ్జి వైల్డ్ లైఫ్ స్టాక్ రూల్స్ డిక్లరేషన్, 2003(ఇకపై రూల్స్, 2003గా సూచిస్తారు) రూల్ 11 క్రింద ఒరిజినల్ రిట్ పిటిషన్ ను, అటువంటి డిక్లరేషన్ ను ఫైల్ చేయడానికి ఏదైనా ఇతర కేసులో సమయం సడలించబడినట్లయితే, సమయాన్ని సడలించడం ద్వారా ఆమోదించిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వును హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ తన ఆక్షేపిత తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు ద్వారా రద్దు చేసి పక్కన పెట్టి అసలు

రిట్ పిటిషన్ అనుమతించడము పై అసంతృప్తి చెందడం ద్వారా , ఇక్కడ అప్పీలుదారులు ప్రస్తుత అప్పీల్ను దాఖలు చేశారు.

2. క్లుప్తంగా ప్రస్తుత అప్పీల్కు దారితీసిన వాస్తవాలు క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

2.1 [సెక్షన్ 40](#) క్రిందవన్యప్రాణుల (రక్షణ) చట్టం , 1972 (ఇకపై చట్టం , 1972గా సూచిస్తారు) , ఈ చట్టం ప్రారంభంలో షెడ్యూల్ I లేదా షెడ్యూల్ IIలోని పార్ట్ IIలో పేర్కొన్న ఏదైనా బందీ అయిన జంతువు యొక్క నియంత్రణ, సంరక్షణ లేదా స్వాధీనం కలిగిన లేదా జంతు సంబంధమైన బాగము లేదా కస్తూరి జింక యొక్క కస్తూరి లేదా ఖడ్గమృగం యొక్క కొమ్ము అటువంటి జంతువు లేదా జంతువు ను ఉంచిన ప్రదేశమును ప్రతి వ్యక్తి , ఈ చట్టం ప్రారంభమైన ముప్పై రోజులలోపు , ప్రదాన వన్యప్రాణుల సంరక్షకుడు లేదా సంబంధిత అధికారికి దాని సంఖ్య మరియు వివరణను ప్రకటించాలి. [సెక్షన్ 40](#) లోని సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం, ఈ చట్టం , 1972 ప్రారంభమైన తర్వాత , ఏ వ్యక్తి కూడా తన నియంత్రణలో , అదుపులో లేదా స్వాధీనంలో ఉంచుకోకూడదు , షెడ్యూల్ I లేదా పార్ట్ IIలో షెడ్యూల్ IIలోని పేర్కొన్న జంతువు లేదా జింక కొమ్ముతో సహా ఏదైనా జంతు సంబంధిత బాగాలను ప్రదాన వన్యప్రాణుల సంరక్షకుడు లేదా సంబంధిత అధికారి లిఖితపూర్వకంగా మునుపటి అనుమతి లేకుండా పొందకూడదు . అయితే, చట్టం , 1972లోని [సెక్షన్ 40A](#) కొన్ని సందర్భాల్లో మినహాయింపు ఇస్తుంది. [సెక్షన్ 40A](#) ప్రకారం , [సెక్షన్ 40](#) లోని ఉపవిభాగాలు (2) మరియు (4)లో ఏదైనా ఉన్నప్పటికీ ఈ చట్టం 1972 ప్రకారము, ఏ వ్యక్తి అయినా ప్రదాన వన్యప్రాణుల సంరక్షకుడు లేదా సంబంధిత అధికారికి , ఏదైనా బందీగా ఉన్న జంతువు, జంతు సంబంధిత బాగాలు..... అతని నియంత్రణలో, అదుపులో లేదా ఆధీనంలో ఉన్నట్లు [సెక్షన్ 40](#) లోని సబ్ సెక్షన్ (1) లేదా సబ్ సెక్షన్ (4) క్రింద వెల్లడి చేయబడిన మరియు

నిర్దేశించబడిన సమయం లోపు ప్రకటించాలని కేంద్ర ప్రభుత్వం తన ప్రకటన ద్వారా కోరవచ్చు మరియు [సెక్షన్ 40](#) లోని సబ్సెక్షన్ (2) 1972లోని [సెక్షన్ 40ని](#) ఉల్లంఘిస్తే ఏదైనా చర్య తీసుకోవచ్చు లేదా తీసుకోవలసి ఉంటుంది, [వన్యప్రాణుల \(రక్షణ\) సవరణ చట్టం](#) 2002 ప్రారంభించే ముందు మరియు పెండింగ్లో ఉన్న అన్ని కార్యకలాపాలు తార్వత కొనసాగించబడవు మరియు అన్ని నిలిపివేయబడతాయి.

[2.2 చట్టం, 1972 లోని సెక్షన్ 63](#) తో చదివిన [సెక్షన్ 40A](#) క్రింద ఉన్న అధికారాలను అమలు చేస్తూ , కేంద్ర ప్రభుత్వం "వైల్డ్ లైఫ్ స్టాక్ రూల్స్ డిక్లరేషన్ , 2003" చేసింది. రూల్ 3 నుండి 14 వరకు ఈ క్రింది విధంగా చదవండి: "3. నోటిఫికేషన్ ఉద్దేశం మరియు దరఖాస్తు చేయడంలో సహాయం.—(1) ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు లేదా ఈ విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే అధికారం పొందిన అధికార , ఎలక్ట్రానిక్ లేదా ప్రింట్ మీడియా లేదా ఇలాంటి ఇతర మార్గాల ద్వారా ప్రాంతీయ భాష ల్లో ఈ ప్రకటన యొక్క ఉద్దేశ్యము విస్తృత ప్రచారం కల్పించాలి.

(2) ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు లేదా ఈ విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే అధికారం పొందిన అధికారి స్థానిక సంఘాలు మరియు వ్యక్తులకు ప్రత్యేకించి పేదలు మరియు నిరక్షరాస్యులు తమ స్వాధీన ప్రకటనలో, పేర్కొన్న ఫారమ్ మరియు మరేదైనా పూరించడంలో సహాయం చేయడానికి అవసరమైన చర్య తీసుకోవాలి. దానితో అనుసంధానించబడిన విషయం మరియు జంతువులతో సంబంధం ఉన్న ఏ వ్యక్తి లేదా సంఘం ఈ అవకాశాన్ని కోల్పోకుండా ఉండేలా ప్రతి ప్రయత్నం చేయాలి.

4. దరఖాస్తులను దాఖలు చేసే విధానం.—(1) ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే అధికారం పొందిన అధికారికి దరఖాస్తును , దరఖాస్తుదారు వ్యక్తిగతంగా లేదా ఏజెంట్ ద్వారా ఈ నిబంధనలను జోడించిన ఫారమ్లో సమర్పించాలి. లేదా సంబంధిత రాష్ట్రం లేదా కేంద్ర పాలిత

ప్రాంతానికి సంబంధించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే అధికారం పొందిన ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు లేదా అధికారికి సక్రమంగా సంబంధిత న్యాయవాదుల ద్వారా లేదా రిజిస్టర్డ్ పోస్ట్ ద్వారా పంపబడుతుంది.

(2) సబ్ రూల్ (1) క్రింద దరఖాస్తు ఈ నిబంధనల ప్రచురణ తేదీ నుండి నూట ఎనభై రోజుల వ్యవధిలో నాలుగు పూర్తి సెట్లలో సమర్పించబడాలి.

(3) దరఖాస్తుదారుడు తన దరఖాస్తుకు జత చేసి సమర్పించవచ్చు మరియు ఫారమ్ లో ఇవ్వబడిన విధంగా ఒక ర శీడు స్లిప్ ను అందజేయవచ్చు , దీనిలో ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు తరపున దరఖాస్తును స్వీకరించే అధికారి లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ద్వారా దరఖాస్తు యొక్క రశీదు యొక్క ర శీడుకి సంబంధించి సంబంధిత అధికారి సంతకం చేయాలి..

5. దరఖాస్తు స్వీకరణ మరియు పరిశీలన. - (1) ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు లేదా ఈ విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే అధికారం పొందిన సంబంధిత అధికారి ప్రతి దరఖాస్తుపై ఆ నియమం ప్రకారం సమర్పించబడిన లేదా సమర్పించినట్లు భావించే తేదీని ఆమోదించాలి మరియు ఎండాన్ మెంట్ పై సంతకం చేయాలి.

(2) పరిశీలనలో, దరఖాస్తు సక్రమంగా ఉన్నట్లు గుర్తించినట్లయితే , అది సక్రమంగా నమోదు చేయబడి , క్రమ సంఖ్యను ఇవ్వాలి.

(3) దరఖాస్తు, పరిశీలనలో, లోపభూయిష్టంగా ఉన్నట్లు తేలితే , లోపాలను సరిదిద్దడానికి మరియు సరిదిద్దబడిన దరఖాస్తును స్వీకరించిన తేదీ నుండి పదిహేను రోజులలోపు తిరిగి సమర్పించడానికి పదిహేను రోజులలోపు దరఖాస్తుదారునికి తిరిగి పంపబడుతుంది.

(4) సబ్‌రూల్ (3) క్రింద అనుమతించబడిన గడువులోగా లోపాన్ని సరిదిద్దడంలో దరఖాస్తుదారు విఫలమైతే, ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు లేదా ఈ విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే అధికారం పొందిన సంబంధిత అధికారి, ఉత్తర్వు ద్వారా కారణాలను లిఖితపూర్వకంగా నమోదు చేసి , దరఖాస్తును నమోదు చేయడానికి నిరాకరించాలి.

6. దరఖాస్తును దాఖలు చేసే స్థలం.-దరఖాస్తుదారుడు ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు లేదా ఈ విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే అధికారం పొందిన సంబంధిత అధికారి వద్ద దరఖాస్తును దాఖలు చేయాలి.

7. దరఖాస్తు యొక్క తేదీ మరియు స్థలం తెలియజేయబడుతుంది.- ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు లేదా ఈ విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే అధికారం పొందిన సంబంధిత అధికారి , అవసరమైతే, ప్రతి దరఖాస్తు యొక్క తేదీ, స్థలం మరియు విచారణ సమయాన్ని పార్టీలకు తెలియజేస్తారు.

8. దరఖాస్తులపై నిర్ణయం.- (1) ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు లేదా ఈ విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే అధికారం పొందిన సంబంధిత అధికారి దరఖాస్తులో పేర్కొన్న వాస్తవాలను ధృవీకరించాలి మరియు అవసరమైన విధంగా విచారణ చేయాలి.

(2) ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు , వీలైనంత వరకు , దరఖాస్తును సమర్పించిన తేదీ నుండి ఆరు నెలలలోపు నిర్ణయించాలి మరియు రిజిస్టర్డ్ పోస్ట్ ద్వారా తన స్వంత సంతకంతో దరఖాస్తుదారునికి వ్రాతపూర్వకంగా తెలియజేయాలి.

9. దరఖాస్తుపై విచారణ.- దరఖాస్తు విచారణకు నిర్ణయించిన తేదీలో , దరఖాస్తుదారు ఎటువంటి సమాచారం లేకుండా హాజరుకాకపోతే , ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు లేదా ఈ విషయంలో రాష్ట్ర

ప్రభుత్వంచే అధికారం పొందిన సంబంధిత అధికారి వారి అభీష్టానుసారం వాయిదా వేయవచ్చు లేదా ఏక పక్షంగా నిర్ణయించవచ్చు.

10. ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు లేదా సంబంధిత అధికారి ద్వారా విచారణ. — (1) ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే అధికారం పొందిన సంబంధిత అధికారి ఈ విషయంలో ఒక వివరణాత్మక విచారణను నిర్వహించి , చట్టంలోని [సెక్షన్ 41](#) లో తెలిపిన విధంగా అన్ని చర్యలు తీసుకుంటారు.

(2) ఈ నియమం యొక్క ఉప నియమం (1)కి సంబంధించిన నివేదిక యొక్క నకలు దరఖాస్తుదారునికి అందించబడుతుంది.

11. యాజమాన్యం యొక్క ధృవీకరణ పత్రం .-(1) ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు క్లెయిమ్ చెల్లుబాటు అయ్యే దరఖాస్తుదారునికి యాజమాన్య ధృవీకరణ పత్రాన్ని అందించాలి.

(2) యాజమాన్యం యొక్క ధృవీకరణ పత్రం చట్టంలోని [సెక్షన్ 42](#) యొక్క నిబంధనల ప్రకారం అందించబడుతుంది .

(3) యాజమాన్యం యొక్క ధృవీకరణ పత్రం లో గుర్తింపు గుర్తు యొక్క ప్రతిరూపం ఉండాలి మరియు సజీవ జంతువుల విషయంలో అమర్చిన ట్రాన్స్ పాండర్ (మైక్రో చిప్) గుర్తింపు సంఖ్య ధృవీకరణ పత్రం లో పేర్కొనబడుతుంది.

[12. ప్రకటిత వస్తువులతో వ్యవహరించడం.- సెక్షన్ 40 A](#) లోని సబ్ సెక్షన్ (1) క్రింద ప్రకటించబడిన ఏదైనా బందీ జంతువు , జంతు సంబంధిత బాగాలను , ట్రోఫీ లేదా అన్ క్యూర్డ్ ట్రోఫీ మరియు

యాజమాన్యం యొక్క ధృవీకరణ పత్రం మంజూరు చేయబడని లేదా పొందనిది ప్రభుత్వ ఆస్తిగా పరిగణించబడుతుంది. .

13. సంతకం మరియు తేదీతో కూడిన ఉత్తర్వు.-ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు యొక్క ప్రతి ఉత్తర్వు వ్రాతపూర్వకంగా ఉండాలి మరియు ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు ద్వారా సంతకం మరియు తేదీ ఉంటుంది.

14. పార్టీలకు ఉత్తర్వు యొక్క కమ్యూనికేషన్.- అప్లికేషన్ పై ఆమోదించబడిన ప్రతి ఉత్తర్వు దరఖాస్తుదారునికి వ్యక్తిగతంగా లేదా రిజిస్టర్డ్ పోస్ట్ ద్వారా ఉచితంగా తెలియజేయబడుతుంది. కాబట్టి, రూల్ 4(2) ప్రకారం, అటువంటి డిక్లరేషన్ కోసం ప్రదాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడుకి దరఖాస్తు, ఈ నిబంధనలను ప్రచురించిన తేదీ నుండి 180 రోజుల వ్యవధిలో నిర్ణీత ఫార్మాట్ లో సమర్పించాలి.

2.3 ప్రస్తుత సందర్భంలో, పైన పేర్కొన్న నిబంధనలు, 2003 తేదీ 18.04.2003 న ప్రచురించబడింది. అందువల్ల, దాఖలు చేయడానికి 180 రోజులు దరఖాస్తు/ప్రకటన గడువు తేదీ 18.10.2003 న ముగిసింది. ఇక్కడ అప్పీలుదారు దరఖాస్తు/డిక్లరేషన్ ను తేదీ 25.05.2011న దాఖలు చేశారు, అది రూల్స్, 2003 లోని రూల్ 4(2) క్రింద నిర్దేశించిన నిర్ణీత వ్యవధికి సంబంధించినది. ఆమె ఇంటి నుండి కనుగొనబడిన జింక కొమ్ముకు సంబంధించి యాజమాన్య ధృవీకరణ పత్రాన్ని జారీ చేయడానికి సంబంధిత అధికారులు తీరస్కరించారు. చట్టం 2003 లోని రూల్ 4(2) క్రింద నిర్దేశించిన నిర్ణీత వ్యవధికి మించి దరఖాస్తు/డిక్లరేషన్ చేయబడిన కారణంగా అప్పీలుదారు అదుపులో మరియు స్వాధీనంలో ఉంది. ఇక్కడ అప్పీలుదారుడు సింగిల్ జడ్జి ముందు రిట్ పిటిషన్ ను దాఖలు చేశారు. యాజమాన్యం యొక్క సర్టిఫికేట్ మంజూరు చేయడానికి ఏదైనా సందర్భంలో సమయం సడలించబడిందా మరియు అలా అయితే, ఏ పరిస్థితులలో సడలించబడింది, మరియు ఏ

సందర్భంలోనైనా సమయం సడలించబడింది అని తేలితే దానిని పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని ప్రధాన వ్యవస్థాపక సంరక్షకుడును ఆదేశించడం ద్వారా ఆ నేపథ్యంలో అప్పీలుదారు తరపున చేసిన ప్రాతినిధ్యాన్ని కూడా పరిగణించడము ద్వారా సింగిల్ జడ్జి ఈ రిట్ పిటిషన్ ను పరిష్కరించారు. సింగిల్ జడ్జి జారీ చేసిన ఈ ఉత్తర్వు హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ లో ప్రస్తుత రిట్ అప్పీల్ కు సంబంధించిన అంశం.

2.4 2003 చట్టం లోని రూల్ 4(2) ప్రకారం నిర్దేశించిన కాలపరిమితిని సడలించడం మరియు/లేదా వ్యవధిని పొడిగించడం సాధ్యం కాదని గమనించడం ద్వారా హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు ద్వారా పేర్కొన్న అప్పీల్ ను అనుమతించింది. పర్యవసానంగా, హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ ప్రస్తుత అప్పీల్ కు దారితీసిన సింగిల్ జడ్జి జారీ చేసిన ఉత్తర్వును పక్కన పెట్టింది.

3. అప్పీలుదారు తరపున హాజరైన న్యాయవాది శ్రీ లక్ష్మీష్ ఎస్. కామత్ , చట్టం, 2003 లోని రూల్ 4(2) ప్రకారం నిర్దేశించిన సమయం తప్పనిసరి కాదని , ఇచ్చిన సందర్భంలో సడలించవచ్చని తీవ్రంగా వాదించారు. ప్రస్తుత కేసులో పాత ఇంటి మొదటి అంతస్తు లో జింక కొమ్ము కనిపించిందని అనే విషయం 2011లో అప్పీలుదారుకు తెలిసిందని తెలిపారు.

3.1 యాజమాన్య ధృవీకరణ పత్రం/డిక్లరేషన్ కోసం దరఖాస్తు చేసిన తర్వాత కూడా , సంబంధిత అధికారి/ప్రధాన వ్యవస్థాపక సంరక్షకుడు విచారణ జరపాలని మరియు విచారణ జరిపిన తర్వాత మాత్రమే యాజమాన్య ధృవీకరణ పత్రం జారీ చేయబడుతుందని సమర్పించబడింది. చట్టం, 2003లోని రూల్ 4(2) క్రింద నిర్దేశించిన నిర్ణీత వ్యవధికి మించి యాజమాన్య ధృవీకరణ పత్రం/డిక్లరేషన్ కోసం దరఖాస్తు చేస్తే ఎటువంటి పక్షపాతం ఉండదు అని సమర్పించబడింది .

3.2 అప్పీలుదారు తరపున హాజరైన న్యాయవాది సి.డి. గోపీనాథ్ వర్సస్ తమిళనాడు రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు. (2010 ఎస్సిసి ఆన్లైన్ మాడ్ 2851) కేసులో మద్రాసు హైకోర్టు నిర్ణయంపై ఆధారపడ్డాడు.

4. శ్రీ అబ్రహం సి. మాధ్యూ, ప్రతివాది(ల) తరపున హాజరైన న్యాయవాది చట్టం, 1972 మరియు చట్టం, 2003 లోని సంబంధిత నిబంధనలకు మాకు విపరీత రూల్ 4(2) ప్రకారం నిర్దేశించబడిన కాలపరిమితి తప్పనిసరి అని తీవ్రంగా వాదించారు.. [నిబంధనలు రూపొందించబడిన సెక్షన్ 40A](#)

ప్రకారం, వన్యప్రాణుల జంతువు లేదా వన్యప్రాణుల సంబంధిత భాగం మొదలైన వాటి నియంత్రణ , అదుపు లేదా స్వాధీనంలో ఉన్నవ్యక్తి , డిక్లరేషన్ చేయడం ద్వారా యాజమాన్య ధృవీకరణ పత్రం కోసం దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు. [ఇది సెక్షన్ 40](#) మరియు [40A](#) యొక్క ఉద్దేశం మరియు ప్రయోజనం కోసం పరిశీలిస్తున్నట్లు సమర్పించబడింది మరియు చట్టం, 2003 మరియు యాజమాన్య ధృవీకరణ / డిక్లరేషన్ కోసం దరఖాస్తును సమర్పించడానికి నిర్దిష్ట కాలపరిమితి నిర్దేశించబడినప్పుడు , హైకోర్టు ఆమోదించిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు కు కట్టుబడి ఉండాలి. [ఏదైనా ఇతర అభిప్రాయం సెక్షన్ 40](#) మరియు [40A](#) యొక్క ఉద్దేశ్యం మరియు ప్రయోజనం మరియు చట్టం , 1972లోని [సెక్షన్ 40A](#) క్రింద నిర్దేశించిన అధికారాల అమలులో రూపొందించబడిన నియమాలను భంగపరచగలదని సమర్పించబడింది .

5. సంబంధిత పక్షాల తరపున హాజరైన న్యాయవాదుల సుదీర్ఘమైన వాదనలను మేము విన్నాము మరియు చట్టం, 1972 మరియు చట్టం, 2003 యొక్క సంబంధిత నిబంధనలను పరిశీలించాము. చట్టం, 1972 అమలులోకి వచ్చిన తర్వాతే ఆటంకము/ప్రతిబంధకము ఉంది. షెడ్యూల్ I లేదా షెడ్యూల్ II లో పార్ట్ IIలో పేర్కొన్న కస్తూరి జింక కస్తూరి లేదా ఖడ్గమృగం కొమ్ముతో సహా లేదా జంతు బాగాలకు సంబంధించిన మొదలైన వాటి బందీ జంతువును అదుపులో ఉంచడం లేదా స్వాధీనం చేసుకోవడం లో , [సెక్షన్ 40A](#) కొన్ని సందర్భాల్లో మినహాయింపు మంజూరు చేస్తుంది. [సెక్షన్ 40A](#) ప్రకారం , [సెక్షన్ 40](#)

లోని ఉపవిభాగాలు (2) మరియు (4)లో ఏదైనా ఉన్నప్పటికీచట్టం, 1972 యొక్క, కేంద్ర ప్రభుత్వం తన ప్రకటన ద్వారా, ప్రధాన వన్యప్రాణుల సంరక్షకుడు లేదా సంబంధిత అధికారికి, , ఏ వ్యక్తి అయినా తన నియంత్రణలో, అదుపులో లేదా స్వాధీనంలో ఏదైనా బందీ జంతువు , జంతు సంబంధిత బాగాలు మొదలైనవాటిని ప్రకటించవలసి ఉంటుంది. వీటిలో సెక్షన్ 40 లోని సబ్సెక్షన్ (1) లేదా సబ్ సెక్షన్ (4) క్రింద ఎలాంటి ప్రకటన చేయలేదు మరియు సెక్షన్ 40A క్రింద నిర్దేశించిన అధికారాలను ఉపయోగించి , కేంద్ర ప్రభుత్వం చట్టము, 2003 ని రూపొందించింది. రూల్ 4(2), ప్రకారం. యాజమాన్య ధృవీకరణ పత్రం కోసం రూల్ 4 లోని సబ్ రూల్ (1) క్రింద డిక్లరేషన్ ను చట్టము, 2003 ప్రారంభించిన తేదీ నుండి 180 రోజుల వ్యవధిలో చేయాలి. సెక్షన్లు 40 మరియు 40A మరియు చట్టము, 2003 రూపొందించబడిన ఉద్దేశం మరియు ప్రయోజనం రూల్ 4(2) ప్రకారం నిర్దేశించబడిన 180 రోజుల వ్యవధిని తప్పనిసరిగా అర్థం చేసుకోవాలి మరియు తప్పనిసరిగా పరిగణించాలి, లేకపోతే చట్టం, 1972 యొక్క ఉద్దేశం మరియు ప్రయోజనం మరియు చట్టం, 2003 ఆశాబంగము చెందుతుంది.

5.1 ఈ దశలో, చట్టం, 2003లోని రూల్ 3 ప్రకారం, ప్రధాన వన్యప్రాణుల సంరక్షకుడు లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే అధికారం పొందిన అధికారి ఈ నోటిఫికేషన్ యొక్క ఉద్దేశ్యానికి విస్తృత ప్రచారం కల్పించాల్సిన బాధ్యత ఉందని గమనించాలి. ప్రాంతీయ భాషల్లో ఎలక్ట్రానిక్ లేదా ప్రింట్ మీడియా లేదా ఇతర మార్గాల ద్వారా రూల్ 3లోని సబ్ రూల్ (2) అటువంటి అధికారి స్థానిక కమ్యూనిటీలు మరియు వ్యక్తులకు ప్రత్యేకించి పేదలు మరియు నిరక్షరాస్యులు తమ స్వాధీన ప్రకటనలో , పేర్కొన్న ఫారమ్ ను పూరించడంలో మరియు ఏదైనా ఇతర అవసరాలకు సహాయం చేయడానికి అవసరమైన చర్య తీసుకోవలసి ఉంటుంది. రూల్ 4(1) క్రింద నిర్దేశించబడిన విధంగా, ఎవరూ ఎటువంటి అజ్ఞానాన్ని ప్రకటించలేరు మరియు/లేదా తనకు అలాంటి ప్రకటన మరియు/లేదా యాజమాన్య ధృవీకరణ పత్రం కోసం దరఖాస్తు చేయడానికి ఎటువంటి జ్ఞానం అవసరము లేదని మరియు అది కూడా నిబంధనలలోని

ఒక వ్యక్తి ఏదైనా వన్యప్రాణుల జంతువు లేదా జంతు సంబంధిత బాగాలు నియంత్రణ లో, అదుపులో లేదా స్వాధీనం చేసుకున్న తర్వాత రూల్ 4(2) ప్రకారం 180 రోజుల వ్యవధిలో, అటువంటి డిక్లరేషన్ ను ఫైల్ చేయడంలో విఫలమైతే మరియు/లేదా రూల్ 4(2)లో పేర్కొన్న నిర్ణీత సమయంలోగా ఏదైనా దరఖాస్తు చేయడంలో విఫలమైతే ఆటంకము/ప్రతిబంధకము సెక్షన్ 40 క్రింద కఠినత వర్తిస్తుంది మరియు డిక్లరేషన్ చేయని వన్యప్రాణుల జంతువుల యాజమాన్యం ప్రభుత్వం/అటవీ శాఖలో ఉంటుంది.

6. పైన పేర్కొన్న వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితుల దృష్ట్యా, రూల్ 4(2) క్రింద నిర్దేశించిన వ్యవధికి మించి ఇక్కడ అప్పీలుదారు సమర్పించిన దరఖాస్తును, సంబంధిత అధికారి/ప్రధాన వన్య ప్రాణుల సంరక్షకుడు ద్వారా తిరస్కరించబడటానికి సరైనదేనని హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ సరిగ్గా గమనించింది. హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ తీసుకున్న అభిప్రాయంతో మేము పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాము.

6.1 అప్పీలుదారు తరపున హాజరైన పండిత న్యాయవాది సి.డి. గోపీనాథ్ (పైన పేర్కొన్న) విషయంలో మద్రాసు హైకోర్టు ఇచ్చిన నిర్ణయంపై ఆధారపడిన ఉత్తర్వుకు సంబంధించి న వాస్తవాలపై పేర్కొన్న నిర్ణయం ప్రస్తుత కేసు వాస్తవాలకు వర్తించదు. కాకపోతే, ఇక్కడ జరిగిన చర్చల దృష్ట్యా, రూల్స్, 2003 లోని రూల్ 4(2) ప్రకారం నిర్దేశించిన వ్యవధి ని, సింగిల్ జడ్జి తీసుకున్న అభిప్రాయంతో మేము ఏకీభవించుటలేదు.

7. పైన పేర్కొన్న మరియు పైన పేర్కొన్న కారణాల దృష్ట్యా , హైకోర్టు ఆమోదించిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వుపై జోక్యం చేసుకోవడానికి మాకు ఎటువంటి కారణం కనిపించుట లేదు. పర్యవసానంగా, ప్రస్తుత అప్పీల్ విఫల మైనది మరియు అది తిరస్కరించబడటానికి అర్హమైనది మరియు తదనుగుణంగా రద్దు చేయడమైనది.

---న్యాయమూర్తి.

[ఎం ఆర్ షా]

---న్యాయమూర్తి.

[మనోజ్ మిశ్ర]

న్యూఢిల్లీ;

మార్చి 17, 2023